

ОТЧЕТ ЗА ДЕЙНОСТТА НА СЪВЕТА ЗА ПАРТНЬОРСТВО КЪМ ВИСШИЯ СЪДЕБЕН СЪВЕТ ПРЕЗ 2024 г.

Законовата регламентация на Съветът за партньорство действащ във вр. с § 23, ал.2 от ПЗР на ЗИД на КРБ (обн. ДВ, бр. 106/22.12.2023 г.), се съдържа в разпоредбата на чл.217, ал.3, ал.4 и ал.5 от ЗСВ. Алинея 5 вменява задължение на пленума на ВСС да разпише организацията и дейността му в наредба. С решение на Пленума на ВСС по протокол № 28/08.11.2018 г., т.39, е приета Наредба № 8 за организацията и дейността на Съвета за партньорство към Висшия съдебен съвет с направените по време на обсъждането корекции и е взето решение за обнародването ѝ в Държавен вестник. Наредбата е обнародвана в Държавен вестник, бр. 97/23.11.2018 г., изм. и доп., бр. 37 от 7.05.2019 г., доп., бр. 79 от 8.10.2019 г., изм. и доп., бр. 14 от 18.02.2022 г.

Съгласно чл.7, ал.1 от Наредба № 8 от 8 ноември 2018 г. за организацията и дейността на Съвета за партньорство към Висшия съдебен съвет, съставът на Съвета за партньорство се обновява на всеки две години, поради което с решение на пленума на ВСС по протокол № 30 от 30.10.2023 г. е открита нова процедура за попълване състава на Съвета за партньорство към ВСС. Заявления за участие от магистратите, нечленуващи в организациите по чл.217, ал.1 от ЗСВ, както и представителите на организациите, които защитават професионалните интереси на съдии, прокурори и следователи се подават в едномесечен срок, съгласно чл. 7, ал.3 във връзка с ал.1 от Наредба № 8 от 8 ноември 2018 г. за организацията и дейността на Съвета за партньорство към Висшия съдебен съвет.

С решение по протокол № 37 от заседание на пленума на Висшия съдебен съвет, проведено на 14.12.2023 г. е конституиран Съвет за партньорство към Висшия съдебен съвет със следния състав:

1.1. Членове на Висшия съдебен съвет.

- Вероника Имова – член на Висшия съдебен съвет;
- Евгени Иванов – член на Висшия съдебен съвет;
- Стефан Петров – член на Висшия съдебен съвет.

1.2. Представители на професионални организации по чл.217, ал.1 ЗСВ;

- Радина Карамфилова - Асоциация на българските административни съдии;
- Николай Кръстев - Камара на следователите в България;
- Даниела Ангелова - Асоциация на прокурорите в България;
- Даниела Попова - Българска съдийска асоциация.

1.3. Представители на магистрати, нечленуващи в професионални организации по чл.217, ал.1 ЗСВ.

- Деница Вълкова – съдия във Върховния касационен съд.

Съветът за партньорство към ВСС има за цел да осъществява диалог по всички въпроси, свързани с професионалните интереси на съдиите, прокурорите и следователите и да преодолее капсулирането на ВСС, като административен орган към редовите магистрати.

През 2024 г. Съветът за партньорство към ВСС е провел 3 редовни заседания, на които са обсъдени редица въпроси, от компетентността му.

На първото заседание на Съвета за партньорство към Висшия съдебен съвет, проведено на 16.02.2024 г., се разгледаха темите от дневния ред;

1. Откриване дейността на Съвета за партньорство за новия мандат на конституираните членове от 16.12.2023г. до 16.12.2025г.;

2. Избор на съпредседатели на Съвета за партньорство, съгласно чл. 10 от Наредба 8/08.11.2018г.;

3. Обсъждане на план за работата на Съвета за партньорство през текущата година. Изслушване на предложения за избор на теми по актуални въпроси от професионалните интереси на магистратите;

По т. 1 Откриване дейността за новия мандат на членовете на Съвета за партньорство с новият - стар състав. Членовете избрани и излъчени от националните професионални организации, от техните Общи събрания, продължават участието си. Отбелязано бе, че е изградена система от добра комуникация в отношенията между ВСС и професионалната общност на магистратите, което е тенденция и когато се случат трусове в системата, Съветът за партньорство може да допринесе като даде своите предложения, идеи към подобряване политиките относно квалификацията, статута, отстояването на независимостта и издигане авторитета и доверието към дейността на магистратите.

По т. 2 Избор на съпредседатели на Съвета за партньорство, единият съпредседател трябва да бъде задължително представител на Висшия съдебен съвет, а другият съпредседател да е избран от членовете на СП от магистратите.

Единодушно бе подкрепено предложението да останат досегашните съпредседатели г-жа Ангелова, която е представител на Асоциацията на прокурорите и г-жа Имова – член на ВСС.

По т. 3 Членовете на СП единодушно взеха решение в срок до 10 март 2024г. да предоставят теми за следващите заседания.

На заседание на Съвета за партньорство към Висшия съдебен съвет, проведено на 26.04.2024 г., се обсъди следната тема от дневния ред, а именно:

„Обсъждане на дискуссионни въпроси, в проект на Закон за съдебната власт, публикуван в Портал за обществени консултации при Министерски съвет на Република България (откриване на консултациите: 25.03.2024 г.-дата на приключване 15.04.2024 г.)”

По отношение промените в Конституцията, влезли в сила на 26 декември 2023 г. в частта относно съдебната власт се изрази мнение за създадени редица трудности във връзка с приложението им и дискусийни въпроси относно съответствието им с текстове от Конституцията, във връзка с реда, по който се гласуваха тези промени, както и във връзка със спорната материална компетентност на обикновеното Народно събрание да създава текстове, които са от компетентността на Велико народно събрание поради чувствителното нарушаване баланса между властите. Така например - в частта относно промените в структурата и състава на Висшия съдебен съвет, промени по отношение заличаването на органи и правомощията им, напр. фигурата на главния прокурор, редуцирането - намаляване правомощията на прокуратурата само до функции в наказателния процес, съкращаване квотата на представителите на прокуратурата и следствието само до трима изборни представители от магистратската квота срещу шестима, избрани от парламента. Това е сериозна заявка на законодателите за намеса в съдебната власт от страна на политическият орган - НС. Тези дискусийни въпроси са пренесени в образуваните две дела – обединени, пред Конституционния съд, който има за предмет разглеждане на конституционно дело №1, към което е обединено и конституционно дело №2. Общо в двете искания за обявяване противоконституционност на Закона за изменение и допълнение на Конституцията е, че се оспорват всички нови текстове, които са приети от обикновено Народно събрание. В Глава 6 от ЗСВ, в която се извършиха радикални промени по отношение на статута и състава на членовете на ВСС, ограничиха се правомощията на президента да назначава „тримата големи“, съответно двамата председатели на върховните съдилища и главния прокурор, като се въведе фикцията, че при неподписване на указа, както при първото предложение, така и при второто предложение за назначаване от съответния кадрови орган, а именно съответните Съвети на съдиите и на прокурорите би могло да се приеме, че неподписването на указа води като последица назначаването на „тримата големи“ в тези длъжности, с което се обезличи ролята на президента, който получава най-високата легитимация в държавата и свежда решенията на двата съвета за назначаването на „тримата големи“ до административни актове, които биха могли да подлежат на проверка по административен ред, което е изключително драстично посегателство върху баланса между властите.

Висшият съдебен съвет в лицето на Съдийската колегия прие становище във връзка с конституционното дело № 1, към което е присъединено и касационно дело 2, и е висящо в момента в Конституционния съд, като застъпи тезата и мнозинството прие предложението вариант 1, който касае несъгласие с конституционната съвместимост на приетите промени в Глава 6 – „Съдебна власт“, като прие,

че като цяло те противоречат на принципа на правовата държава, принципа на разделението на властите и посягат върху независимостта на съдебната власт – чл. 4 от Конституцията, чл. 8 и чл. 117 от ЗСВ.

От Асоциацията на прокурорите в България също са представили становище в Народното събрание по повод предложените изменения в Закона за съдебната власт. Като съсловна организация Асоциацията винаги е участвала в организираните работни групи към Министерството на правосъдието, на които са били канени, със становища, с присъствие, с цел да покажат линията на поведение и съответно да защитят правата и интересите на съсловната организация на всички прокурори в България, не само на нейните членове.

По повод предложените изменения в ЗСВ, както и предходните в Конституцията на Република България становището им е, че с тях е налице нарушаване на принципи важни, които регламентират върховенството на правото. Налице е нарушаване на принципа на неприкосновеност на съдебната власт, както и на принципа на разделение на властите, които са фундаментални. Вижда се, че концепцията, въз основа на която е формирана съдебната реформа е поставила фокуса си в грешна посока, тъй като с предлаганите промени, както в администрирането на структурите, така и с промените, свързани с отделните звена, функциониращи в дейността на правораздаването не се променя нищо в насока за подобряване на работата и независимостта на съдебната власт, като целта за това би следвало да бъде увеличаване на доверието, на общественото доверие в съда и прокуратурата, и работещите магистрати там. Вижда се, че общественото доверие спадна главоломно.

Членовете на СП единодушно взеха решение:

Да се удължи срокът за обществени консултации на проекта на Закон за съдебната власт (публикуван в Портала за обществени консултации при МС на 25.03.2024г.), до произнасянето на Конституционния съд на Република България по конституционно дело № 1/2024 г., към което е присъединено конституционно дело № 2/ 2024 г. на Конституционния съд.

На заседание на Съвета за партньорство към Висшия съдебен съвет, проведено на 20.09.2024 г., се обсъди следната тема:

„Ефективността на механизмите за отстояване независимостта на съдебната власт, регламентирани в Стандарти за независимостта на съдебната власт, приети с решение на Съдийската колегия по пр. № 31/23.10.2018 г. и Механизъм за публична реакция на Прокурорската колегия на ВСС в случаи на засягане на независимостта и доброто име на прокурори и следователи, одобрен с решение на Прокурорската колегия на ВСС по пр. № 9/20.03.2019 г.“

Механизмите за отстояване независимостта на съдебната власт, регламентирани в Стандарти за независимостта на съдебната власт, приети с решение на Съдийската колегия по пр. № 31/23.10.2018 г. са обобщени в

законовите стандарти и гаранции за независимост, рисковете от посегателства – външни и вътрешни, и механизмите за реакция. Определени са критериите за обективна независимост на съдебната власт, критериите за обективна и субективна независимост на отделните магистрати. Засегнати са проявлението на независимостта и безпристрастността на магистратите при разглеждането и решаването на делата, според практиката на ЕСПЧОС.

Посочено бе като пример за посегателство върху независимата съдебна власт конституционните промени, приети със ЗИД на Конституцията, в сила от 26 декември миналата година, които по отношение на Глава VI от Конституцията, с малки изключения обявени за конституционно нетърпими, с решение №13 от 2024 г. на Конституционния съд, който прие, че текстовете, които са съществували до ЗИД на Конституцията от 26 декември 2023 г. запазват своята правна формулировка, такива каквито са били преди тези изменения. Отпадна заличаването на конституционно установени органи с недопустими промени в основния закон от обикновен законодател, така например: промяната в структурата и състава на ВСС; неравното третиране на магистратите от различните звена на ОСВ в състезанието за избор на членове на Съвета от квотата на НС; заличаването на правомощията на главния прокурор за надзор за законност и методически указания на всички прокурори и пр.

Конституционния съд запази като съобразени с основния закон някои от ограниченията в правомощията на прокуратурата почти само в сферата на наказателния процес, ограничи се на конституционно ниво участието на прокуратурата в административния и в гражданския процес с изключението, че в предвидените от закона случаи, във връзка с правата на уязвими лица, се запазват функциите на прокуратурата да участва в тяхна защита.

Гаранции за независимост на магистратите са и разписаните в закона процедури относно статута и кадровото развитие на магистратите. Преди всичко в нормите е заложен общественият морал и спазването на разписаните правила, съдържащи очакването конкурсите да бъдат обективни и независими, атестирането обективно и справедливо, да се задълбочава съдийското самоуправление, да се насърчава отчетността, да се спазва публичността на актовете на органите на съдебната власт и прочее, е изпълнимо при добросъвестно отношение и на субективния фактор.

Напомнено бе и препоръката на Консултативния съвет на европейските прокурори, която е залегнала в механизма за публична реакция на ПК към ВСС: „реакцията на прокуратурата, по отношение на разпространявана в пресата невярна информация за нейни служители е за предпочитане да идва от най-висшестоящия служител в прокурорската

служба, или на национално ниво, тъй като реакция от този тип намалява необходимостта от индивидуални отговори на прокурора до участващите страни и елиминира риска от превръщането на ситуацията в личен конфликт“. Изразено бе мнение, че разрешаване на подобни случаи е да се реагира не лично от магистрата, в пресата, или да използва световно право на отговор по поставените въпроси, а чрез висшестоящ ръководен орган. В тази връзка бе посочено, че Асоциацията на прокурорите реагира, като защитава прокурорите относно дейността им в професионалната сфера, в качеството на обвинители и от друга страна – във всички случаи на лични нападки срещу прокурори и следователи.

В тази връзка се отбелязва случая Мартин Божанов – нотариуса, със своя позиция от 22 февруари 2024 г. Асоциацията на прокурорите е изразила становище, отразено на сайта на АПБ, че не се съгласява и защитава прокуратурата по отношение на всички нападки, които се отправят към прокурори, изпълняващи професионалните си задължения.

Прокуратурата в много случаи е била обект на нападки, прокурорите са наричани „мутри“ и с други обидни квалификации, които поставят прокурорите, които са професионалисти, в ситуация на необходимост да се защитава едва ли не защо работят по определени дела, които са им възложени в качеството им на обвинители.

Други реакции от АПБ – отворено писмо, в подкрепа на прокурор Венета Иванова от РП – Бургас, в отговор на медийна атака, която е насочена срещу нея, във връзка с нейната работа като наблюдаващ прокурор по досъдебно производство, което не е приключило. Писмото е от 2022 г.

Становище на Управителния съвет на АПБ, в подкрепа на колегите от СГП, подложени на медийна атака, е изпратено до Европейската комисия, до Европейската прокуратура, до международни организации, до Висшия съдебен съвет, до Народното събрание. Изразена е подкрепа на прокурорите, които са работили по определени дела, по които не са постановени окончателни съдебни актове.

Изразена е подкрепа и на колега съдия, която се беше обърнала лично към нашата организация.

През месец септември 2023 година е организирана междуинституционална дискусия по повод на противоконституционните изменения в Глава VI – Съдебна власт на Конституцията на РБ, която се проведе във Военния клуб гр.София. Същата имаше широк отзвук сред действащите магистрати, представителите на научната мисъл, граждански сдружения, които изразиха становища, че независимостта на съдебната власт е в опасност и тези противоконституционни изменения, за каквито бяха действително обявени от КС на РБ, нарушават в максимална степен независимата работа на прокуратурата в Република България.

Членовете на Съвета за партньорство се обединиха върху решение, да се криминализират прояви, с които се въздейства върху честта и достойнството, авторитета на представители на магистрати, по повод изпълнение на техните професионални задължения.